

DOMOLJUB

Izohaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 9. marca 1916.

Leto XXIX.

Naša zemlja je zdrava.

Pomlad je tu. Zemlja čaka pridnih rok in milijoni gledajo z upalnim hrepenenjem vanjo, ki je v nji zakopana naša moč proti vsem našim sovražnikom. Gre za prehrano naših junaških armad in vsega ljudstva. Dajmo zemlji, kar potrebuje, in dala nam bo z božjim blagoslovom to, kar rabimo mi. Skrb, da se obdela zemlja zadostno in o pravem času, je najvažnejša za nas vse, ki nimamo krvavega dela v bojnih zakopih, marveč ki nam je dolžnost v zaledju pomagati do častne zmage.

Naša država je bila še nedavno med tistimi, ki so žito izvažale v druge države. Leta 1906. in 1907. smo prodali za 5 oziroma za 3 milijone kron pšenice, za 60 oziroma za 50 milij. kron ječmena, leta 1908. celo za poldrug milijon koruze. Leta 1909. je bila slaba letina; takrat smo kupili v drugih državah za 150 milij. kron pšenice, za 10 milijonov rži, za poldrugi milijon ovsu in za 14 milijonov koruze. Od takrat se nas je jelo stalno držati, da smo morali kupovati žito drugod. Temu je več vzrokov; poleg leta 1909. je bila tudi leta 1913. in 1914. slaba letina; toda to še ne zadostuje, da bi nam razložilo imenovano žalostno prikazen. Pomenljiv vzrok je pač ta, da se je ljudstvo splošno v naši državi bolj množilo, kakor pa pridelok iz zemlje; še važnejši je pa ta vzrok, da se je življenje ljudstva splošno boljšalo, in sicer v veliki meri. Namesto koruznega ali celo ječmenovega ali ovsenega kruha se je splošno udomačil pšenični ali rženi kruh. Čim bolj se je razvijala velika obrt in so rasla mesta, tem več je bilo tudi takih ljudi, ki so pustili trdi, težki črni kruh, kakršnega so jedli njihovi sorodniki na kmetih, in so se oprijeli belega pšenič-

nega ali kvečjemu rženega kruha. Tudi na kmetih je ta reč vedno bolj napredovala. To splošno lahko rečemo, da je večina takih, kateri so kupovali moko ali kruh, šla za pšenico in ržo. Vojska je seveda to izpremenila. Danes je koruza tudi v gosposki hiši krušno žito, in večkrat pridejo časi, ko se ljudje, ki so pred vojsko koruzo poznali samo za krmo, zelo hvaležni in veseli, če jim je na razpolago koruzna moka.

Naša država je kot nalašč ustvarjena za pridelovanje žita, in sicer v najobilnejši meri. Zemlja, podnebje je v vseh ozirih ugodno za to reč, obenem pa imamo sami — seveda v mirnih časih — dovolj ljudstva na kmetih, ki zna delati in ki tudi rado dela. Ko bi to ne bilo res, kako bi bili mogli lansko leto tako uspešno obdelati svojo zemljo?

Kakor mora vsak priznati, da je naša država za pridelovanje žita vrlo sposobna, ravnotako pa moramo brez pridržka, četudi nekoliko v svojo sramoto potrditi, da se naša zemlja oddaleč ne izrabljuje tako, kakor bi se morala, in da se torej naši pridelki dajo z umnim, naprednim gospodarstvom še znatno zvišati. Na Nemškem manjka neprimerno več delavcev za na kmete kakor pri nas; tudi podnebje ni tako ugodno kakor naše, in vendar nas Nemci daleč prekose. Ravno tako Francozi, dasi tudi na Francoskem delavsko vprašanje na kmetih veliko hujše zavira gospodarski napredek kakor pri nas. S tem seveda ne rečemo, da ni zlasti iz nekaterih okrajev in dežel zadnja leta ušlo kmečkemu delu toliko število ljudi, da je tudi pri nas delavsko vprašanje na kmetih postalo pereče; tako daleč pa vendar nismo še prišli, kakor na Nemškem, kjer morajo iz Galicije in Rusko Poljskega vsako leto mnogo stotisočev poljskih delavcev

dobiti od pomladi do jeseni. Sorazmerno smo v tem oziru pri nas na vsak način še na boljšem, kakor v imenovanih državah.

V nastopnih vrstah podajamo številke, ki kažejo, koliko kvintalov se je v zadnjih letih na 1 ha pridelalo v posameznih državah, katere so za pridelovanje žita znamenite in važne:

Nemčija 22.6 pšenice, 18.5 rži, 21.9 ječmena, 19.4 ovsu, 156.— krompirja.

Francosko 13.6 pšenice, 10.1 rži, 14.1 ječmena, 12.7 ovsu, 81.9 krompirja.

Avstrija 15.— pšenice, 14.6 rži, 16.— ječmena, 13.— ovsu, 102.— krompirja.

Ogrska 13.— pšenice, 12.1 rži, 14.1 ječmena, 13.— ovsu, 102.— krompirja.

Rusija 6.9 pšenice, 9.— rži, 8.7 ječmena, 8.5 ovsu, 81.7 krompirja.

Zedinjene države 10.7 pšenice, 10.6 rži, 16.— ječmena, 13.4 ovsu, 76.2 krompirja.

Kakor smo že rekli, so to povprečne številke zadnjih let. Dejansko rastejo zlasti na Nemškem še vedno. Leta 1913. se je v Nemčiji na 1 ha pridelalo 23.6 q pšenice, rži 19.1, ječmena 22.2, ovsu 21.9, krompirja 152.—, razen pri krompirju vidimo torej povsod višje številke nego so prej navedene. Ne pozabimo pa, da je še leta 1881. Nemčija pridelala na 1 ha pšenice samo 12.7 q, rži 10.9, ječmena 15.1, ovsu 12.1, krompirja 107.9. V sorazmerno kratkem času dobrih 30 let se je torej pridelok pri pšenici in rži skoraj podvojil. Kar morejo v Nemčiji, zmoremo gotovo tudi mi. Sicer gotovo ni mogoče naenkrat dvigniti našega poljedelstva na nemško višino, toda imenovane številke nas morejo vsaj tega prepričati, da je popolnoma gotovo mogoče nam letošnjo spomlad zemljo toliko obdelati, da nakana naših sovražnikov, ki nas hočejo izstradati, ne bo uspela.

Pastirski list

presvetlega knezoškofa ljubljanskega
dr. A. B. Jegliča.

(Dalje.)

2. Bog in njegovi nameni.

Vojska je torej nastala radi nebrzdanih človeških strasti. Bog vojske ni naredil, pač pa jo je dopustil. Zakaj pa? To vprašanje je imenitno, in primerno važen tudi resničen odgovor. Tedaj zakaj? Cujmo!

Bog nas je ustvaril za večno srečo. Sami naj si jo zaslužimo s tem, da Ga spoznamo, ljubimo in po Njegovi volji živimo, da se do Njega obnašamo kakor pokorni otroci do svojega Očeta. To je naš namen na zemlji; ako temu namenu primerno živimo, bomo dosegli tudi svoj zadnji namen, večno srečo pri predobrem svojem Očetu v nebesih. Ako vse to prav premislimo, ali ne bomo sklenili, da bomo s svojo prosto voljo svoje življenje natančno tako uravnavali, kakor hoče Bog. Saj vendar srečo ljubimo, saj srce naše le po sreči kopni, pa je najbolj pametno, hoditi po potu svete volje božje, ki edino vodi do te zaželjene sreče.

Kaj ne, to bi bilo pametno. Toda, kaj se zgodi? Že premnogi angeli v nebesih so se v prosti volji uprli zoper Boga in so zato vekomaj zavrženi. Tudi naši prvi starši so vragu bolj verjeli kakor Bogu, so prosto voljo zlorabili in storili, kar je Bog prepovedal, in sicer storili kljub napovedani kazni. Ravnotako delamo tudi mi, nesrečni otroci Adamovi. Oh, koliko je greha na svetu! Koliko jeze, sovraštva, kletve, pijanosti, nečistosti, laži, opravljanja, telesnega uživanja! To je za vse velika nesreča. Koliko žalosti in celo boleznih izvira iz teh grehov že na zemlji! In če v grehu umrješ? Grozno! prideš v roke pravičnega Boga, izgubljen boš za vekomaj!

Iz greha izvirajo tudi bolezni. Ali nič ne slišite o gnusnih grehih, ki se kakor črna kuga razširjajo posebno od časa, ko se je vojska začela? Ali ne slišite o raznih grehih zoper šesto božjo zapoved, o grehih pregnanskih, o grehih Vam dosedaj še nepoznanih! In ali ne slišite tudi o grdih boleznih, ki so posledica teh grehov? Zene, dekleta, ali o tem nič ne slišite? Ali se te gnusobe niso morda razširile in se širijo po naših vaseh, po naših hišah? Hudobija, hujša od one v Sodomi in Gomori, kliče k nebu za maščevanje. O, kaj pa duša, duša neumrjoča, odkupljena s krvjo samega božjega Sina? Kaj pa po smrti, v večnosti?

In glejte! Ravno zato, da se obvaruješ večne smrti, obvaruješ peklenškega ognja, Bog dopusti časne nesreče in bolezni. Vsi, prizadeti in neprizadeti, naj bi spoznali, da v grehu ni sreče, da v grehu je le sramota in muka in nesreča! Ako je pa že na zemlji časna nesreča tako grozna in se težko prenaša, kaj bo pa v večnosti? Kaj bo na kraju pekočega ognja, ki ga je za-

žala neskončna pravičnost razžaljene- ga Boga? Kaj bo na kraju večnih, nepopisljivih muk? Ali pri teh resničnih mislih tebe, grešnik, ne bo pretresel grozen strah, da boš kar trepetal po vsem telesu? In kaznovani grešnik, ali ne boš iz globočine srca zaklical: Kaj naj storim, da se ne pogubiš? Kaj naj storim, da rešim svojo neumrjočo dušo? Žal mi je, da sem grešil in razžalil Boga, najboljšega Očeta! Oče, odpusti, nikdar več! In ali se ne boš pretresel tudi ti, ki še nisi tako strašno grešil, pa le kazen svojega bližnjega gledaš in skesano zdihovanje njegovo poslušas? Ali ne boš tudi ti zaklical: proč izkušnje, proč brezvestni in nesramni zapeljivci! ne bom grešil, ne bom žalil Boga! Bogu ostanem zvest, da rešim svojo edino dušo za celo večnost!

To je torej namen, ki ga ima dobri Bog, ko dopusti časne kazni za greh. Kako sveti so Njegovi nameni in za nas prekornosti! Toda, ali jih doseže vselej? O trdovratnosti in slepote človeške! Mnogi preslišijo božji glas; mnogi se v boleznih še bolj raztogote, divjajo, obupujejo, Boga preklinjajo! Ali ni tako razploženje nekaj strašnega! Grešnik, ti se nočeš spokoriti, grešnik nočeš spoznati svoje krivice, grešnik postaneš še bolj trdovraten in tako nesrečen, da celo Boga grdiš in preklinjaš! Sam si kriv, da trpiš tukaj; sam si kriv, da bo tvoja smrt nesrečna; sam si kriv, da boš vekomaj pogubljen; sam si kriv, da prideš na oni od Boga prokleti kraj, kjer je jok in škripanje z zobmi, in sicer vekomaj, vekomaj.

(Dalje.)

Pregled po svetu.

Hujskarije v Italiji. Laški listi so začeli gonjo, naj bi se Nemčiji napovedala vojska. V Italiji se prereka na vse plati; v teh zmedah so menda italijanski vladni politiki odpovedali tudi udeležbo na pariškem vojnem posvetovanju.

Avstrijske ujetnike, ki so došli iz Srbije in Črnegore in se nahajajo sedaj v Sardiniji, nameravajo poslati v srednjo in južno Italijo. V Sardiniji jih bo ostalo le majhen del.

Pruski državni zbor. Zbornica je razpravljala o zakonskem načrtu, da se dovoli 100 milijonov mark za pospeševanje naseljevanja. — Poljaki so predlagali, naj se v postavo sprejme, da se iz vere, rodu in narodnosti ne sme izvajati pomislekov proti naseljevanju. Večina je ta predlog odklonila.

Italijanska zbornica, je imela prvo sejo 1. marca, pa ni bilo nič posebnega. Poslanec Bisolatti je predlagal, naj predsednik sporoči Franciji, da je Italija solidarna s francoskim orožjem. Predsednik je temu pritrilil.

Najmočnejša trdnjava. Grški general Moschopoulos poroča o svojem obisku v angleško-francoskem taboru v Solunu: Zavezniki so napravili izvrstne utrdbe, nji-

hovi ženiški častniki deajo naravnost čudeže. Solun je sedaj proti vsakemu napadu varen, postal je ena najsilnejših trdnjav na svetu.

Ameriška nevtralnost varuje in podpira naše sovražnike. Severnoameriške države nam delajo dan zadnem težave. S 1. marcem bodo naše in nemške ladje potopile vsako trgovsko ladjo, ki bo oborožena. Sedaj pa Amerika pravi, da se trgovske ladje v svrhu brambe smejo oboroževati. Toda kje stoji zapisano, da so samo za obrambo oborožene? Amerika s svojim stališčem ščiti le četverospoznam.

Romunska »semintja«-politika. Kakor se čuje, je napredovanje nemške ofenzive na zahodu v Bukareštu povzročilo znatno pozornost. Ni dolgo, kar se je brzojavno opozorilo, da je 80 odstotkov romunske armade mobilizirane in da večina romunske armade in artiljerije stoji proti zahodu in jugu. In te priprave so ravno v pričakovanju velike entente ofenzive prav zadnji čas pomnožili s pomočjo entente. Na Francoskem in Angleškem naročene topove ravnokar prevažajo iz Vladivostoka v Romunijo. Rusija ji ne daje samo konj, ampak tudi soliter. Angleška žitna kupčija ni nič drugega kakor angleško posojilo, ki naj romunski narodni banki pomnoži njen zlažaklad in omogoči izdajo novih Bankovcev. Iz vseh teh dejstev ne bo prav težko spoznati dosedanjih notranjih odredb romunske vlade in veliko zmedo, ki jo je povzročila nemška ofenziva.

Italijansko vojno posojilo je bilo zaključeno s 1. marcem. Resnični podpisi menda ne presegaajo poldruge milijarde; uradno bodo pa zapisali vsaj tri.

Oborožitev trgovskih ladij. Nemčija je naznanila ameriški vladi, da bo smatrala vse trgovske ladje, ki bodo oborožene, za sovražne ter jih potapljala. Enako note je izročil tudi avstro-ogrski poslanik. V Ameriki vlada veliko razburjenje, ker je predsednik Wilson izjavil, da bi zastavil vse moči za obrambo pravic ameriških državljanov, ki bi se vozili na oboroženih trgovskih ladjah. Senator Gore je v parlamentu predlagal resolucijo, naj nihče ne dobi dovoljenja za vožnjo brez posebnega svarila pred oboroženimi trgovskimi ladjami. Vlada se zdaj še ni odločila.

Svetovna vojska.

Štirinajstdnevno bojevanje pri Verdunu na Francoskem. Nemški uspehi. Najsilovitejša bitka. Boji se nadaljujejo. — Plen v Draču. — Na obsoški fronti delni topniški boj. — Bitka pri Trapezuntu ob Črnem morju. — Potopljene sovražne križarke. — Čudovitosti nemške »skrivnostne« ladjice Moewe.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Za Verdun. Boji za Verdun trajajo že 14 dni. Listi vseh jezikov so zdaj polni poročil o nenadnem in uspešnem

nastopu nemške bojne sile pred Verdunom. Najbolj presenečeni so bili seveda Francozi sami, osobito Parižani. Vse, kar zasluži ime vojak, je moralo iz Pariza na fronto. A tudi nanovo privedene čete so se izžrpale ob brezuspešnih napadih na od Nemcev zasedene postojanke. Vsi naporji Francozov, da bi zopet iztrgali osvojeni fort Douaumont, so bili brezuspešni. Izgubili so (vštevši ujetnike) nad 50.000 mož. Tudi trud, da bi zavrlji prodiranje Nemcev, se ni obnese.

Naši 30.5 metorni topovi so imeli zopet lepo nalogo, da so odločilno vplivali na zmago.

Gre za veliko... Verdun vpliva na francoške rezerve kot magnet; velik del tistih čet, ki so bile zbrane na drugih točkah za nameravano pomladansko ofenzivo, in velike množice streliva in drugih potrebščin, ki so bile nakopičene drugod, prevažajo sedaj proti Verdunu.

V ožju nemških topov. Verdun so Nemci lahko obstreljevali takoj po zavzetju forta Douaumonta. V kratkem

se čete niso brezmiselno žrtivoale. — Francozi so izgubili okrog 63.000 mož.

Na višinah vzhodno od Moze so nemške čete po krepkem topovskem ognju očistile vas Douaumont sovražnikov in napredovale v ugodnejše postojanke zahodno in južno od vasi. Dovedle so nad 1000 novih ujetnikov in 6 težkih topov. Nemški letalci so metali na okrožje verdunske trdnjave z uspehom bombe. Poročnik Immelman je sestrelil že deveto sovražno letalo.

Najsilovitejša bitka. Pri Verdunu se bje najsilnejša božba, kar jih pomni svetovna povestnica. Nemška ofenziva razpolaga z 800.000 vojaki.

Sovražnikovi napadi. Da razbremenijo pri Verdunu ogrožene čete, so Angleži pri Ypernu, Francozi pa v Champagni prešli z močnimi silami k napadu. Angleži so predrlji dne 14. februarja po Nemcih pridobljeno fronto in prišli do prejšnje nemške črte. Nemški protinapad je pa Angleže zopet vrigel nazaj v prednje postojanke. V Champagni so Francozi po ljuti artilje-

naglici in v največjem neredu spravljali na ladje. Poprej so še mesto zažgali, ker se jim je zdelo škoda, da bi naše čete zajele prevelik plen. Naši vojaki, ki so se med stalnim bojevanjem po močvirju in s plavanjem približali mestu, so ogenj deloma pogasili. V gorečem mestu je divjal boj dalje, dokler vsi Lahi niso bili pregnani. Med vkrcavanjem je padlo mnogo sovražnikovih vojakov. Vsega skupaj so imeli Lahi do 3000 mrtvih, do 8000 pa ranjenih. — Laško časopisje se seveda tolaži po svoje, češ da Drača sploh niso namestili obdržati, ampak da se bodo s tem večjo vnemo zavzeli za Valono, kamor so prepeljali laške čete ter del oborožene srbske armade.

V Draču so Italijani pustili velike zaloge streliva in tudi živili, ker v silni zmedji niso imeli ne glave, ne časa, da bi bili kaj rešili. V mestu so naši našli 11.600 pušk, 23 topov, veliko municije i. t. d.

Slavnosti ob padcu Drača. Ko so naši vkorakali v Drač, so ta pomembni dogodek z radostjo pozdravili zlasti tudi Črnogorci. Po vsej Črnigori so slavili našo zmago, osobito še v Cetinju, kjer so priredili slavnosten sprevod z vojaško godbo.

Ranjenci izpred Drača. V Brindisi in Bari so pripeljali osem transportov laških ranjencev.

Odmor. Odkar so naše čete osvojile Drač in pregnale Italijane na morje, se, kakor poroča naš generalni štab, položaj v Albaniji ni izpremenil in se tudi niso vršili novi boji. Po hudih naporih, ki jih je zahtevalo prodiranje v Albaniji, potrebujejo čete počitka. Treba je pa tudi priprav za eventualne nadaljne operacije. Te priprave pa zahtevajo obilo trudapolnega dela. Zato v doglednem času v Albaniji najbrže ne bo važnih dogodkov.

VOJSKA Z RUSI.

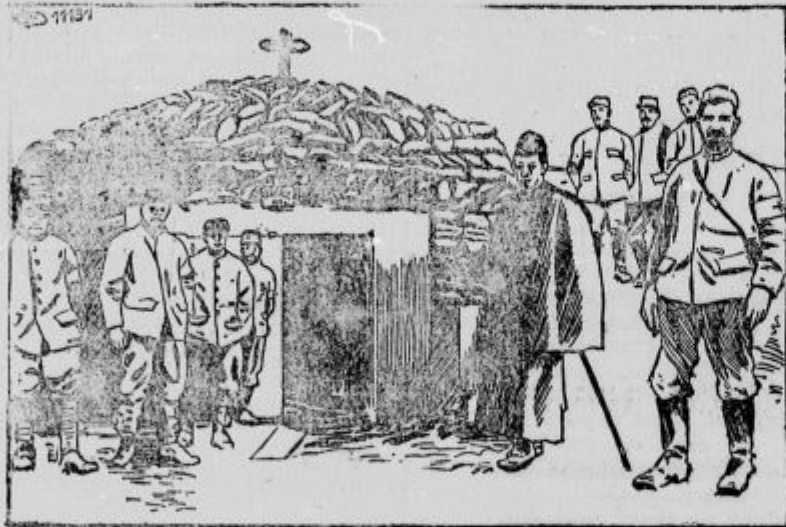
Na severnem delu bojne črte je bil nekaj dni topniški ogenj malo bolj živahen. — V zračnem boju pri Mitavi so nemški brambni topovi zbili nekega ruskega zrakoplovca. — Na besarabski meji zmerno topniško streljanje. Sicer pa vsled sneženih zametov nobenih posebnih nastopov. Več ruskih oddelkov je prostovoljno došlo v ujetništvo, ker so slabo oblečeni. Ujetniki pripovedujejo, da je mnogo ruskih vojakov zmrznilo.

Iz Kodanja se poroča, da se pripravljajo ruske čete za mogočno ofenzivo. Osrednji sili sta doslej v premoči, zato zbira rusko vodstvo znatna ojačenja.

VOJSKA Z ITALIJO.

Zadnji teden se je čulo sem od gorške fronte topovsko bobnenje tudi k nam. Sovražnik je stresal svojo onemoglo jezo nad Mirnom in Solkanom, kjer so se sesule tri hiše. Tudi v Vrtojbo so padale granate. Močno gromenje topov je bilo več dni na Doberdodu.

Slabo vreme je trajalo vse teden na obsoški vojni črti; v višjih krajih je

Z vrečami zavarovana kapela.

času je bilo porušenih 150 hiš; granate so napravile velikansko škodo. Obstreljevanje je trajalo vsak dan deset ur. Vsi civilisti so morali mesto zapustiti; tudi vsi večji kraji na zapadu brega reke Moze so izpraznjeni. Med oblegovalnimi četami pri Verdunu se nahajajo tudi deli Mackensenove armade, pripeljane z grške meje. — Dne 29. februarja so Francozi ponovno poskušali napasti utrdbo Douaumont, a so imeli le velike izgube.

Tri dvokrilnike so zbili Nemci z zraka: eno angleško v zračnem boju pri Meninu, dvoje francoskih letal pa blizu Soissona; letalci so deloma mrtvi, deloma ujeti.

Nemški uspehi pri Verdunu. Nemške čete so priborile štirikrat toliko ozemlja, kolikor so mogli doseči Francozi ob ofenzivi v Champagni (jeseni leta 1915). Nemške izgube so razmeroma nizke ker je poveljstvo pazilo, da

rijski pripravi napadli severno in severovzhodno od Suippe. Vzhodno od tam, v Argonih, med Ville-sur-Tourbe in Varennes so Francozi tudi napadli blizu La Chalade, pa so bili takoj odbiti.

Boj se nadaljuje. Francozi streljajo na obeh straneh Moze s topovi, kar se dá. Dne 2. marca so napadli vas Douaumont, a bili so odbiti, in sicer z velikimi izgubami v ročnem metežu. Nemci so zopet ujeli 1000 neranjenih Francozov. — Topniški boji so bili tudi naslednje dni.

Pomoč Italije. Italija se je zavezala, da pošlje 250.000 mož v Francijo, in sicer v službo izven fronte.

ALBANIJA.

Plen v Draču. Italijani bežali v največjem neredu. Ko so Italijani videli, da je vsak odpor zastoj, dasi je bilo prvotno za brambo Drača pripravljenih in zbranih 70.000 mož, so se v

snežilo in je mestoma do 5 metrov snega.

TURČIJA IN RUSIJA.

Bitka pri Trapezuntu ob Črnem morju. Po zmagi pri Erzerumu silijo Rusi naprej. En oddelek je došel že 28. februarja 25 km daleč proti zahodu. Rusi hité, da bi čimprej prišli do morja. Turki stoje na črti Trapezunt—Diabekr in so glede pričakovanih bojov polni zaupanja.

Turško vodstvo sodi, da bodo Rusi oblegali Trapezunt, zato je poslalo tja sveže čete in mnogo artiljerije.

NA MORJU.

Potopljene sovražne križarke. Nemški podmorski čolni so potopili dve francoski pomožni križarki, vsaka je bila oborožena s štirimi topovi, pred Le Havrom in neki oborožen angleški parnik, ki je stražil ob izlivu reke Temze v morje.

Na Sredozemskem morju je potopljena, kakor se poroča uradno iz Pariza, francoska pomožna križarka »La Provence«, ki je vozila 1800 vojakov v Solun. Rešili so le 675 mož.

Skrivnostna nemška ladja se vrnila domov.

Berlin, 4. marca. (Kor. urad.) Wolff poroča:

Njegovega Veličanstva ladja »Moewe«, poveljnik in korvetni kapitan grof Dohna-Schlodien, se je vrnila danes po večmesečnem križarjenju s štirimi angleškimi častniki, 29 angleškimi pomorskimi vojakmi in mornarji, s 166 osebami posadk sovražnih parnikov — med njimi 103 Indijci — kot ujetniki, kakor tudi z enim milijonom mark v zlatu v neko domače pristanišče.

Ladja je zaplenila sledeče sovražne parnike in jih večinoma potopila, manjši del je pa poslala kot dober plen v nevtralna pristanišča:

»Corbridge«, 3687 bruto ton, angleška; »Author«, 3496 bruto ton, angleška; »Trader«, 3608 bruto ton, angleška; »Ariadne«, 3035 bruto ton, angleška; »Dromonby«, 3627 bruto ton, angleška; »Farring-Cora«, 3146 bruto ton, angleška; »Clan Mactavish«, 5816 bruto ton, angleška; »Appam«, 7781 bruto ton, angleška; »Westburn«, 3300 bruto ton, angleška; »Horace«, 3335 bruto ton, angleška; »Flamenco«, 4629 bruto ton, angleška; »Edinburg« (jadrnica), 1437 bruto ton, angleška; »Saseon Prince«, 3471 bruto ton, angleška; »Maroni«, 3109 bruto ton, francoska; »Luxemburg«, 4377 bruto ton, belgijska.

Njegovega Veličanstva ladja »Moewe« je dalje na več mestih sovražnega obrežja polagala mine, na katerih se je potopila med drugimi angleška bojna ladja »Edward VII«

Tedenske novice.

Duhovske zadeve. Župniji na Mirni se je odpovedal č. g. Anton Kocijančič; č. g. Adolf Knol je resigniral na župnijo Kolvrat.

za predsednika »Ljudske posojilnice« v Ljubljani je bil izvoljen (namesto † po-

slanca Fr. Povšeta) g. Ivan Polak, industrijec v Ljubljani. V odbor je prišel g. Rajko Marenčič, veletržec in posestnik v Kranju.

Župnija Leše je podeljena č. g. Matjeju Ahačič, ekspozitu v začasnem pokolu v Repnjah.

Ponesrečil se je 22. februarja 68letni Anton Radešček iz Dol. Grčevja pri št. Petru. Ponoči mu je spodrsnilo v skalnat jarek, kjer se je deloma pobil, deloma je utonil.

Sladkor na karte. Od srede marca bomo dobivali sladkor le s posebnimi kartami. Ministrska odredba določa, da bo mogla dobiti vsaka oseba na mesec 1¼ kg sladkorja. To je največ. V tem času je zabranjeno dajati kupcem več nego ¼ kg natenkrat; to pa zaradi tega, da si posamezniki ne bodo nakupili prevelikih zalog.

Vzrok te odredbe je v tem: 1. Sladkorne pese se manj pridelava, ker manjka delavcev. 2. Vojaška uprava porabi velike množine. 3. Mnogo sladornih snovi se porabi za krmila. 4. Sladkor se izvažava v druge države, da dobimo živil, ki jih pri nas ni.

Boj proti kugi. Čedalje glasneje se čujejo kliči, ki svare občinstvo pred kugo, izvirajočo iz nenravnosti. Vsekrižem se toži, kako velika, nepojmljiva lahkomišelnost in vse obsodbe vredna propalost vlada po nekaterih krajih v tem oziru. Kam plove mo? Kakšna bo bodočnost slovenskega ljudstva? Kdo bo kriv propada in vsega gorja? Ali je popolnoma izginil strah pred Bogom? — Pamet, pamet, pamet!

Umrl je v Sodražici gosp. Ivan Pakiž, bivši župan.

V Gorici je tudi deževje in pravo »aprilsko« vreme, dasi smo šele v začetku marca. Neizmerno škodo so napravile v mestu laške granate. Po stanovanjih brezposelni ljudje tudi precej plenijo, kakor da bi ob vojskinem času ne veljala sedma zapoved božja. — Na magistrat je padlo zadnjič sedem granat ravno okoli 11. ure. Ranjen je pa samo en sluga, poslopje pa nekoliko prizadeto; magistratni uradi so namreč vsi v kletih. — Okoli Sv. Mihaela in na Dobrdobu so divjali vsak dan viharini boji. — Poudarjati treba izredno požrtovalnost goriške in okoliške duhovščine, ki vztraja med svojim ljudstvom v kljub smrtni nevarnosti že toliko mesecev.

Bivola je ustrelil 27. febr. naš prestolonaslednik Karel Franc Jožef na lovu v gozdih pri Bjalowježu na zasednem ruskem ozemlju.

»Nebo žaria. Tako se glasi naslov lepi knjižici, v kateri je zbral naš Silvin Sardenko okrog 60 ljubkih, ganljivih, tolažilnih in bodrilnih vojnih in drugih pesmic, ki so vse proniknule v sedanjem vojnem času. Veliko izmed teh vzor-pesmic je bilo že v »Domoljubu«. Bralci so se sami prepričali, da so Sardenkove pesmi pristno pesniško blago, ki ima nekaj v sebi; zato ni treba, da bi jih še posebej priporočali. Ocenjevalec jih je dal nekatere prečitati, pa so takoj izvabile solze ganotja. — Naročajo se v Kat. Bukvarni v Ljubljani. Cena izvodu K 1; vezan izvod K 1.80.

Zapor. Vojaška oblast je zaprla župana Matijo Fatur, trgovca in posest-

nika in še pet drugih oseb v Zagorju na Pivki.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči deželna Kranjska, in jih obrestuje po 4¼% brez kakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

Potom »Domoljuba«. Iz Diano Marina (obmorski kraj blizu mesta Genua) je uredništvo prejelo od ondotnih ujetnikov dve razglednici, in sicer potom posredovalnice v Curihu (Zürcher Bureau für Aufsuchung Vermisster — Zürich). Slovenski naslov je prelepljen z nemškim. Na eni razglednici naznanja Marija Trebše, da se nahaja z vso družino Spolovo v Italiji in poizveduje po bratu Antonu, ki se je nahajal nekje v Šmohoru na Koroškem pri c. kr. del. oddelku. — Na drugi razglednici sporoča Iv. Kranjc, da se nahaja z vso družino Košomolovo v Italiji in poizveduje po hčeri Jozefi Kranjc, ki je bila poprej v Trstu (via Necker št. 2). Naslov obeh ujetniških družin: Marija Kranjc (oziroma Marija Trebše), profuga, Diano Marina, Corso Roma 2, Liguria, Italia.

Kakor je... Zidarski mojster J. R. piše iz ruskega ujetništva, da je poleti z drugimi ujetniki delal na posestvu nekega veleposestnika: najprej so s stroji kosili, potem so mlatili s parno silo. »Delali smo,« — pravi — »kakor bi šlo za življenje, in vse to je bilo za te ljudi še premalo. Vrhu tega pa kakšna hrana! Začetkom smo mislili, da teh mesecev sploh ne vzdržimo. Priganjačev je bilo krož nas, sam ne vem koliko... Tudi bič nam ni odšel... Ščastoma, ko sem dobil zidarsko delo, je bilo bolje. —«

Učitelj Jarh je pa pisal: »Rana se mi je zacelila... Ze nekaj mesecev sem zaposlen na sadnem vrtnu nekega ruskega advokata. S to službo sem popolnoma zadovoljen. Bog človeka ne zapusti...«

Še zlata ne marajo. Švedija, ki izvažava v osrednjo Evropo silo veliko blaga — proti plačilu v zlatu, je sedaj izjavila, da ne mara več zlata, ampak je pripravljena izvažati razno blago le za drugo blago, ki ga na Švedskem ni. Nastala je namreč tudi silna draginja.

Kaj pomaga Nemčiji, da zmaguje? 1. Veliki topovi. 2. Podmorski čolni. 3. Edinost. 4. Splošna izobrazba. 5. Razvita in-

dustrija in tehnika. 6. Vernost. 7. Delavnost nemškega cesarja. 8. Zeppelinovci.

Tiskarske potrebščine so se podražile za 50 do 400 odstotkov; vsled tega je v Avstriji prenehalo izhajati 900 časopisov, nad 600 jih je povišalo naročnino.

Dobrodelni koncert na Dunaju na korist goriškim beguncem je dal čiste-ga dohodka 11.900 K.

500 milijonov mark namerava Nemčija dobiti iz novega davka na tobak, od kolkov, od zvišanih poštnih pristojbin in od kolkov na vojne listine. Ta davek je namreč potreben, da se pokrijejo obresti od vojnih posojil. Tudi že davno napovedani davek na vojne dobičke se je uveljavil. Ta davek bodo plačali ne-le vojni dobavitelji, marveč tudi vsi, ki so si pridobili v letih 1914, 1915 in 1916 premoženja čez 6000 mark, četudi so za ta denar kupili zlatnin, polišta itd., ali če so ga drugam poslali. — Pričakovati je, da bodo tudi pri nas prišli taki pozdravi.

Kje bo jemali? Francija, ki je doslej izdala za vojno že 46 in pol milijarde frankov, je uvedla davek na vojne dobičke. — Na Angleškem stoje pred 9. vojnim posojilom. Razen tega najame Anglija v Ameriki 3750 milijonov. — Rusija razpisuje novo 5½% posojilo v znesku 2 milijard rubljev. — Italija je pred denarnim polomom, ker sta ondi promet in industrija zaradi pomanjkanja premoga skoraj na tleh.

Tisti d' Annunzio, ki je hujskal Lahe na vojsko zoper Avstrijo in bil za to pošteno (menda milijonsko) plačan, jo je sedaj tudi pošteno skupil. Ranjen je bil na glavi in sicer ob zadnjem poletu laških zrakoplovcov na Ljubljano. Udeležil se ga je tudi d' Annunzio in dobil kroglo, ki mu je šla skoz nos in skoz levo oko.

Zagonečen pojav. Pri ljudeh, ki jih zadene kap, se včasih pokažejo prav čudne posledice. Rajni spirital Bulovec ni znal več brati, ko ga je kap zadela, dasi je bil drugače še precej okreval. — Nedavno je v P. na Koroškem bil opominjan od kapi posestnik A. R., ki je nto popolnoma pozabil nemški jezik, slovenskega pa ne. Čudovitost je v tem, da je bil ta mož — rodom Slovence — poprej hud nemški nacionalc. Sedaj se iznova uči nemščine.

Romunska kraljica-vdova umrla. Dne 1. marca je v Bukarešti preminula kraljica-vdova Elizabeta. Pokojna kraljica je bila pisateljica in pesnica z imenom Carmen Sylva.

Vojaške novice.

Svarilo.

Z ubegom vojnih ujetnikov je v zvezi velika nevarnost, škoda za lastno armado.

Kdor vojnim ujetnikom, zavedajoč se te škode, pri begu pomaga, izvrši hudodelstvo proti vojni moči države po § 327. v. k. z.

To hudodelstvo spada pod nagli sod in se v tem postopanju kaznuje s smrtjo na vislačah.

Vsled tega se vsakdo opozarja na te zakonite posledice ter svari, naj ne jemlje vojnih ujetnikov, kakor tudi ne (ker se vojni ujetniki in vohuni večinoma poslužujejo civilne obleke) ljudi, ki ne bivajo stalno v kraju, ne tujcev, ne da bi se naznanili vojaški ali krajevni oblasti, pod streho; tudi je zabranjeno takim osebam dajati hrano ali jih podpirati s tem, da se jim pokaže pot, da se jih preobleče ali da se jim na drug način pri nadaljevanju pota pomaga.

Od c. k. armadnega višjega poveljstva. Stališče, dne 16. febr. 1916.

Št. 1256/Mob.

To se daje vsled ukaza c. in kr. poveljstva južnozahodne fronte z dne 21. februarja 1916, op. št. 8547, na splošno znanje.

Ljubljana, dne 26. februarja 1916.

-C. kr. deželni predsednik:

Baron Schwarz.

Vojaškemu listu »Pozdrav iz domovine« je naklonila Gospodarska zveza v Ljubljani lep dar 2000 K.

Naši domobranci za begunce. Nadporočnik Zupančič in poročnik Chadraha sta poslala posredovalnici za goriške begunce znatno vsoto K 375. Darovala jo je 7. stotnja domačega domobranskega pešpolka št. 27, kot vstopnino k predstavi, ki so jo priredili fantje v strelskih zakopih. — Naši vzorni brambovci tvegajo življenje v obrambo domovine, obenem pa žrtvujejo od svojih prihrankov, da lajšajo gorje domačinom, ki so brez doma. Bog naj vodi te naše plemenite ljudi do končne zmage in do srečne vrnitve!

Devet sinov na bojišču. Posestnik J. Jazbec v Planinski vasi pri Planini na Štajerskem ima deset sinov; od teh se jih nahaja devet na bojišču. Dosedaj je bil samo eden ranjen v Galiciji, vsi ostali so še zdravi.

Redek slučaj. V rezervni bolnišnici deželnega dvorca v Ljubljani se nahaja mlad ranjenec, Hrvat po rodu, ki mu je krogla na bojišču prestrelila vrat, nato pa odletela v sosednjega vojaka, ki mu je ranila in preluknjala prsa, da je bil takoj mrtev. Naš Hrvat s prestreljenim vratom pa lahko govori, kadi, je dobre volje in ho kmalu okreval.

Nesreča. Blizu italijanskega bojišča se je ponesrečil v ognju Jožef Križman. Ko je izbruhnil požar v neki baraki, je hitel drugim pomagat, a se je sam ponesrečil. Rajni je bil od početka na vojski. Zapušča ženo in osmero nepreskrbljenih otrok. Bil je priden gospodar in vnet član moške Marijine družbe v Strugah pri Dobropoljah.

Plazovi so tudi zadnji teden povzročili več nesreč zlasti na Tirolskem. Več oseb je podsutih; mnogo jih pogrešajo.

Služba ostane. Cesarska naredba, razglašena 2. t. m. zagotavlja tistim vojakom, ki so morali zapustiti vsled po-

ziva pod orožje — svoje službeno mesto, da se bodo po vojni lahko vrnili na prejšnje mesto. Odredba se ozira na tiste uslužbence (službojemalce), ki so bili nameščeni 25. jul. 1914 vsaj en mesec v dotičnem podjetju. Službeno razmerje se v vojski ne more razvezati. — Služba se bo morala v 14. dneh po končani vojski zopet nastopiti.

Prevzemanje zasebnih poštних zavirkov za novo ustanovljene etapne pošne urade 272, 273, 342, 343, 344, 345 ni dovoljeno.

Črnogorski kralj Nikolaj se je preselil v mesto Bordó na Francoskem.

Še vedno upanje! Iz ruskega ujetništva se je oglasil posestnik Franc Markovič iz Hrastovega Dola pri št. Vidu, na Dolenjskem. Šel je s 17. pp. že meseca avgusta 1914 v Galicijo. Te dni je pisal prvič svoji ženi, da se nahaja živ in zdrav v Samari. Sporočila torej ni bilo celih 17 mesecev.

Oglasil se je po dolgem času iz ruskega ujetništva Franc Winter z Vrhnike.

Kdo ve? Posestnik Janez Škvarč na Kovki št. 11, p. Ajdovščina, porveduje po svojem sinu vojaku Filipu Škvarču. Služil je pri lov. bat. št. 20. Boril se je v Karpatih. Kdor kaj ve o njem, naj blagovoli naznaniti očetu pod zgorajšnjim naslovom. Stroški se povrnejo. — Vojak 17. pp., 5. poljska komp., Florijan Jensterle je bil ranjen 25. novembra 1915. Nato je prišel v bolnišnico. Domači ne vedo, kje se sedaj nahaja. Komur bi bilo kaj znano, naj sporoči na naslov: Pavel Peterka, Eisenwerkkolonie Nr. 145, Zenica, Bosna. — Pogreša se že 15 mesecev Janez Žagar iz Dol. Zemona št. 37. Služil je pri 3. pp. in 3. bat. — Kdor kaj ve o njem, naj blagovoli sporočiti ženi Mariji Žagar, Dolenji Zemen 37, p. Ilirska Bistrica, Notranjsko. Stroški se povrnejo.

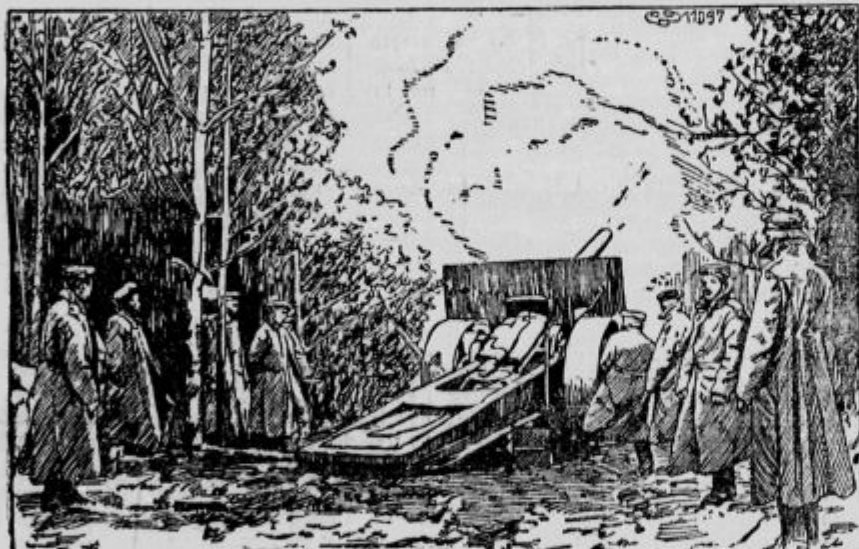
Za domovino je dal življenje Josip Razdrh iz Dobrniča na Dolenjskem. Rajni je bil podnačelnik dobrniškega Orla, ki je za njega napredek živel z dušo in telesom. Služil je pri 7. lov. polku. Nahajal se je od začetka leta 1915. na severnem bojišču, kjer je bil srečno všel ruskim krogom. Bil je jako vesel in pogumen, kar pričajo njegova številna pisma, ki jih je pisal domov svoji ženi, materi, pa tudi svojemu prijatelju F. S. Meseca oktobra pa je šel, kar z veseljem poroča, nad polentarje. Med drugim tudi pravi: »Da sem ostal v Galiciji še pri življenju, je bila gotovo volja božja; sedaj se mi pa zdi, da grem v gotovo smrt. A kaj, če tukaj padem, vsaj vem, da bom počival v krasni slovenski zemlji.« Njegova slutnja se je uresničila. Novembra 1915 je bil smrtno ranjen in kmalu potem (11. novembra) je umrl v Ljubljani. In sedaj, dragi prijatelj, Tvoja duša že uživa pri Bogu plačilo za veliko trpljenje, ki si ga vdan v voljo božjo prenašal. Na svidenje nad zvezdami!

Slovenski sanitejci. Mogoče Vas bo zanimalo, dragi bralci, če Vam povemo, kako se godi slovenskim sanitejcem na italijanskem bojišču. Nahajamo se že šest mesecev na gorskih velikanih. Tukaj je posebno težko prenašati ranjence. Plezamo po strašnih strminah navzdol, brez pota, brez steze, po kamenju in grmovju.

Vendar opravljamo to službo z veseljem in največjo opreznostjo, da ranjenici preveč bolečin ne občutijo. Kljub trpljenju nas dobra volja ne zapusti. Sicer nam ni treba bivati v strelskem jarku, vendar imamo mnogo sitnosti vsled izdajateljnih granat. Gotovo Vam je znano, da »kacelmohar« nalašč obstreljuje vse sanitetne zavode in obvezovališča, kjer se začasno nahajajo ranjenici, tako da niso varni niti pod zastavo Rdečega križa. Tak je naš sovražnik, da niti ranjenicu ne prizanaša. Prišel bo pač tudi za verolomnika plačilni dan. — Iskrene pozdrave vsem bralkam in bralcem »Domoljuba« pošiljajo slovenski sanitetnici: Anton Perpar — Dobrnič, — Franc Simčič — Preloka, Ivan Zakrajšek — Rob, Janez Strajnar — Velika Loka, Janez Hrovat — Žužemberk, — Anton Žgajnar — Dobropolje, Jože Ihan — Muljava, Janez Virc — Mirnapeč, Konrad Kolar — Polčava.

Dopisi.

Iz Žabnice pri Škofji Loki. V nedeljo, dne 12. marca t. l., popoldne ob pol 3. uri priredi tukajšnje K. s. iz-

15 cm top — strelja.

obraževalno društvo pod vodstvom gđc. šol. vod. Ivanke Cegnar dobrodelno predstavo na korist vojnim invalidom s sledečim sporedom: 1. Petje voj. nar. pesmic s spremljevanjem harmonija. 2. Igrokaz »Lurška pastirica« v petih dejanjih. — Vstopnina: sedeži po 1 K, stojišča po 60 vin. Glede na blagi namen predstave se nadplačila hvaležno sprejemajo. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Tunice pri Kamniku. Občni zbor živinorejske zadruga v Tunicah, r. z. z. o. z., o likvidaciji se vrši dne 19. marca 1916, ob treh popoldne v hranilničnem prostoru. Dnevni red: Poročilo o izvršeni likvidaciji.

Vače. Občni zbor naše kmetijske podružnice bo v nedeljo, na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca, ob 2. uri popoldne v prostoru Ljudske posojilnice na Vačah. Pridite vsi člani polnoštevilno! Naš

krajni šolski svet je v seji 5. t. m. sklenil, da se konča šolski pouk 30. aprila t. l. in začne začetkom novembra. Med tem časom se vrši nedeljska šola za vsakdanje in ponavljalce, kakor lani. Šolski vrt prevzame za eno leto v najem g. beneficijat za 4 K najemnine. V preteklem letu je imela naša šola dohodkov 1684 K 71 v, stroškov 1364 K 45 v, prihranilo se je 320 K 26 v; prejšnja leta je prihranil naš krajni šolski svet 700 K, torej celotno 1020 K 26 v, za kar gre zasluga kraj. šol. predsedniku Titu Strmljanu.

Ribno pri Bledu. Smrt kosi ne-le v vojni, ampak tudi doma. Dne 24. svečana t. l. je umrla Ivana Mulej s Sela pri Bledu po dolgoletni bolezni. Bila je skrbna gospodinja in dobra mati, njeni trije sinovi so v vojni ter se še pogreba niso mogli udeležiti. — Dne 10. svečana t. l. pa se je obesil Janez Mužan iz Ribnega, ko je bil kot vojak za nekaj dni na dopustu. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano. Najbrže se mu je zmešalo, kakor je tudi trdil zdravnik, ki ga je raztelesil. Zapušča revno vdovo in sedem nepreskrbljenih otrok. Bil je posestnik male kmetije in dober zidar. Tako je potrta mati izgubila v kratkem času

ljenega moža ter neumorna delavnost, da bi ohranila dom tudi po moževem odhodu v najboljšem stanju, ji je nakopala smrtno bolezen. Njena najiskrenejša želja na smrtni postelji, videti še enkrat svojega moža, ji je ostala, žal, neizpolnjena. Zaradi vednega premikanja ga namreč ni bilo mogoče obvestiti niti o njeni bolezni, niti sedaj o smrti. Pač bridek udarec zanj, ko izve žalostno novico! Kako priljubljena je bila pokojnica, je pričal nenavadno veličasten pogreb, ki so se ga udeležili ne le iz domače, ampak tudi iz sosednjih fara naokoli. Počivaj v miru, blaga žena! Na svidenje nad zvezdami!

Slike in črtice z bojišč.

Duhovna oporoka — pred bitko.

Janez Kožuh iz Breznice pri Škofji Loki se poslavlja od svoje žene pred odhodom na sovražnika:

Ljuba moja žena! V začetku Te srčno lepo pozdravim in Ti naznamim, da se bližajo dnevi, ko bom moral iti pred sovražnika. Ne vem, če pridem nazaj ali ne; zato Te prosim: Uči lepo otroke delati, pa tudi moliti, kakor sva delala do zdaj, ali pa še bolje. Molijo naj zame. Moli pa tudi Ti, ker bo šlo za moje življenje. Prosim Te pa, nikar preveč ne žaluj, ker žalost škoduje. Misli si, da je že božja volja tako. Odpusti mi vse, kar sem Te kdaj žalil, in tudi jaz Ti odpustim vse. Ako bo božja volja, se bova pa še videla. Le zaupajva na Marijo!

Ljubi mi otročiči! Jaz Vaš ata Vas iz srca pozdravim in lepo prosim: Ubočajte mamo! Spoštujte jo in molite zanjo in zame. Hodite radi v cerkev; pojdite vsako leto na Brezje, pa priporočite se Mariji. Ona Vam bo pomagala, da boste zamogli prav živeti. Ako se boste Mariji izročili, Vas tudi Marija ne bo zapustila. Bodite prijatelji med seboj, eden drugemu pomagajte, eden za drugega molite, pa tudi zame, ker bom tudi jaz za Vas. Bojte se Boga in varujte se greha. Ohranite si nedolžno in čisto srce. Zapišite se v Marijino družbo, potem Vam bo Marija še raje pomagala. Pridno delajte, pa molite! Prosim Vas, nikar ne zaničujte mame ne zdaj, pa tudi ne pozneje. Pomislite, da je morala že veliko trpeti z Vami, pa še bo, preden boste vsi odrasli. Še enkrat Vam rečem: Živite po zapovedih božjih, da boste v nebesa prišli. Berite večkrat to moje pismo, ki ga moja roka piše. Naj pride nad Vas blagoslov nebeškega Očeta in Sina in Svelega Duha, in ljubi angeli naj Vas varujejo in vodijo po pravi poti v sveti raj! Z Bogom in Marijo!

Nikdar in nikoli...!

Slovenčev dopisnik iz Gorice B.— piše: Nedavno sem slišal v »Centralu« nekega Dalmatinca-četovodjo, kako so Lahi na nekem kraju, kjer je komaj par metrov razdalje med našim in njihovim jarkom, vrgli v naše vrste pismo, ki v njem hvalijo junaštvo Dalmatincev, a jih prosijo, naj se pri napadu, ko se prične laška ofenziva, zadrže mirno in se predajo. A Dalmatinec jim je odgovoril pismeno, naj naznanijo natančno dan in uro ofenzive, da se bodo

znali naši pripraviti na tak sprejem, kakršnega zaslužijo italijanski lopov! — Dokler imamo take čete, dokler vlada med našimi tak duh, spimo tostran Soče lahko brez skrbi. Laški vojaki ne pridejo drugače čez nego kot ujetniki!

Za domovino.

Šel je oče, šel v najlepši
moški dobi od družine;
šel ponosno s hrabrim srcem
za obrambo domovine.

Šel mladenič, pustil blago,
zaročeno je nevesto;
šel na boj kot mož-beseda
branit je do smrti zvesto.

Šel sem sam od žalujoče
matere na bojno polje.
Žrtvoval desnico svojo;
vendar še sem dobre volje.

Bodi vse za domovino,
njen obstoj in srečo njeno!
Ljubim jo in do poslednjih
zdihljejev jo bom iskreno.

Jožef Mohor, invalid.

Gospodarske vesti.

GOSPODARSKI IN TRŽNI PREGLED.

Cena zemljišč se je v zadnjem času prav naglo povzdignila. Kmetje so sami spoznali, kaj dá rodovitna zemlja, če se pravilno obdeluje. Ako dobim v dveh letih več za pridelke, kakor se je poprej za last plačevalo, mora tudi njiva ali travnik imeti večjo vrednost, kakor se je poprej zanjo plačalo. Tako so postali kmetje po lastnem preudarku zelo previdni pri prodaji sveta. — Opazili smo tudi, da so nekateri uradniki in trgovci, ki lani še za denar niso mogli dobiti moke ali žita, kar njive nakupili, da bi sami pridelovali pšenico (za drugo žito jim ni veliko), krompir in nekaj fižola. To prizadevanje je vse hvale vredno. Ko bodo ti gospodje sami skusili, koliko mora kmet trpeti, preden so pridelki spravljani, bodo o kmetu drugače sodili. Na ta način bi se prav lahko zblížala kmet in meščan in pustila drug drugemu živeti. Še celo častniki so baje naročili nakup zemlje. Iz Amerike pa stalno dohajajo sporočila, naj se veliko zemlje nakupi za one, ki mislijo po vojski domov priti.

To so lepi pojavi; toda naša dolžnost je domačo zemljo držati. Pred par leti je prav dober posestnik prodal svoje zemljišče in si kupil gostilno. Denar je porabil, gostov ni; revež bo nazadnje še v pomanjkanje prišel. Domača gruda ostane in bo vedno imela svojo vrednost. Poljski pridelki tudi po vojski ne bodo posebnó cenejši; živina bo najbrž še dražja. Ne prodaj za nobeno ceno niti pedi svoje zemlje! »Grunt živi gospodarja,« je staro kmeč-

ko pravilo, ki ima še zdaj svoj veljavno. Če potrebuješ posojilo, ga boš posebno zdaj lahko dobil.

Povsod po deželi imajo boljša posestva svoje kajže. Nekdaj so v teh kajžah stanovali reveži, ki so gospodarjem pomagali pri delu in dobili od njih žita, mleka in drv. Zdaj te kajže skoro povsod razpadajo. Kajžarji, ki so radi pomagali, so pomrli, delavci so pa šli v Ameriko in v mesta kruha iskat. — Učeni gospodje premišlujejo, kako bi za invalide, to je za vojake, ki bodo prišli pohabljeni domov, napravili posebne domove. Pri nas bi se to vprašanje prav lahko rešilo. Invalidi, ki hočejo delati in si pomagati, zaslužijo preskrbo. Popravimo jim kajže. Gospodar jim bo rad dal po stari navadi nekaj njiv v najem. Najemščino bi lahko država plačala. Prispevala bi gotovo rada tudi občina, ker je zanjo veliko bolje in ceneje na ta način skrbeti za svoje ljudi, kakor na starost zanje vse plačevati. Gospodar bi jim pa tudi prav rad nekaj dal, da bi mu pri delu pomagali. To bi veljalo seveda le za one, ki morejo vsaj nekaj še delati. Za vojake, ki bodo še zdravi, pa ne bodo imeli lastnih domov, bi bila pa tudi ta rešitev najboljša.

Za mlade prešičke ni najvišjih cen; upajmo, da jih tudi ne bo. Pametnim gospodarjem še na misel ne bo prišlo, da bi si kaj takega želeli. Mladi pujsi so bili spomladi vselej dragi in to še v tistem času, ko so bili debeli prešiči kg po 80 vin. do 1 K. — Zdaj so se pri nas plačevali debeli po 3.70 K, torej je treba tudi mladščem dati primerno ceno. Močna krmila so šestkrat dražja kakor so bila popred. — Posli, čevlji in obleka — vse je dražje.

Sladkorna pesa je bila prejšnja leta 1.80—2 K za 100 kg. Zdaj hočejo kmetje 4.50—6 K. Sladkor se prav težko dobi. Ogrska vlada je že povišala ceno za 14 K pri 1 q. Zdaj stane na debelo 111 K. Tudi pri nas moramo pričakovati povišanja.

Ja je c gre zelo veliko na Nemško, vendar jih je pri nas za zdaj zadosti. Pridejo pa gotovo zopet suhi meseci. Preskrbi se pravočasno!

Kdor prosi za dopust katerega domačih, ki je v vojni službi, naj pove, da je edini možki pri hiši; seveda mora biti to res, torej nena domestljiv v za dela na polju. To naj se da potrditi županstvu, prošnja se pa vloži pri glavarstvu. Take prošnje imajo še največ upanja na ugodno rešitev. Dobro je navesti tudi število živine in množino posestva, zlasti njiv v ha. —

Goveje živine je bilo 28. februarja na Dunaju 2591 glav. Plačevali so voli: Ia. 340—358, IIa. 303—338, IIIa jih sploh ni bilo, ker so vse plačali po drugi vrsti. Krave 240—310 K za 100 kg. Cena se je dvignila za 15—20 K pri 1 q. Dne 29. februarja je bilo na Dunaju 6837 prešičev. Plačevali so debele: Ia. 480—495, IIa. 466—488, IIIa. 360—458 K za 100 kg; za meso: Ia. 440—486, IIa. 400—436, IIIa. 360—396 K za 100 kg.

Razen najlepših so se cene pri vseh vrstah dvignile. Pri nas prešičev že zelo primanjkuje. Kdor nima zabele, je bo težko dobil.

Amerika je januarja prodala za 336 milijonov dolarjev, kupila le za 184 milijonov; torej več prodala za 152 milijonov dolarjev. t. j. 760 milijonov kron. Po tej poti morajo Američani bogati postati.

VINOGRADNIKOM NA KRANJSKEM.

Vsled pomanjkanja bakra je nastalo v naši državi tudi veliko pomanjkanje modre galice. Vinogradniki so v največjih skrbeh ali bodo mogli dobiti zadostno množino modre galice, kajti od pridnega škropljenja trt je odvisen tudi uspeh pri trgatvi. Bila je glavna skrb deželnega odbora in naših kmetijskih korporacij, da se temu pomanjkanju odpomore. Poljedelsko ministrstvo je zaseglo vse zaloge modre galice in vzelo v roke tudi izdelovanje galice, tako da se je že mogla izvršiti približna porazdelitev na posamezne kronovine. Na Kranjsko pride 22 vagonov modre galice, od katere dobi 12 vagonov C. kr. kmetijska družba in 10 vagonov Gospodarska Zveza.

Ker je treba, da se letos naši vinogradi čim najbolje obdelajo, in da ne ostane neobdelan noben kos sveta, se mora ta modra galica pravilno razdeliti, tako da pride v roke vsem vinogradnikom, tudi najpotrebnejšim, kateri, kakor nas skušnje uče, vsako leto z naročili zaostajajo. Zato pa galica ne sme priti v trgovino, ampak vsak vinogradnik mora dobiti primerno množino galice neravnost v svoje roke z zavezo, da te galice ne bo naprej prodal, ampak jo porabil za lastni vinograd, ker bi se sicer lahko zgodilo, da bi se posamezniki z galico založili in jo potem po oderuških cenah prodajali ubožnejšim vinogradnikom ali pa bi se dali zapeljati po visokih cenah in bi galico prodali čez mejo, s čemer bi se seveda popolnoma preprečil namen, ki ga ima poljedelsko ministrstvo pri tej pomožni akciji.

Pri deželnem odboru kranjskem se je vršil 2. marca t. l. posvet, katerega sta se udeležili C. kr. kmetijska družba in Gospodarska Zveza. Pri tem posvetu se je sklenilo, da obe organizaciji oddajata modro galico samo sporazumno pod nadzorstvom deželnega odbora, kateremu se predlože vsa naročila, da se izberejo in presodijo. Deželni odbor bo izdal primeren poduk na županstva v vinorodnih krajih. Vsi interesenti bodo morali potom župansteve naznaniti množino modre galice, ki jo potrebujejo, in bodo morala županstva tudi to potrebo potrditi. Računi se primerno 24 kg modre galice na hektar vinograda. Ker so mnogi plačali galico že naprej, naj to tudi dajo pri županstvu na zapisnik, ker se bodo ta vplačila vpoštevala. Cena se določi na 3 K 15 h za 1 kg originalne teže loco Ljubljana, Razdelitev po deželi prevzamejo kmetijske korporacije, katere bodo županstva naznanila deželnemu odboru, ako ne prevzamejo razdelitve županstva sama. K ceni 3 K 15 h sme krajevna organizacija pribiti stroške za prevoz in podrobno razdelitev. Dotična kmetijska korporacija prevzame pa tudi vse

odgovornost, da pride galica naravnost v roke vinogradnikom ne pa nepoklicanim osebam. Zlasti se mora paziti, da ne gre nič galice čez mejo, ker bi bilo to v škodo s težkim trudom privojevanemu kontingentu Kranjske dežele.

Mnogi vinogradniki so že plačali pri C. kr. kmetijski družbi cene za že prej kupljeno švedsko galico, ki so pa višje kakor bodo cene modri galici, katero nam preskrbi poljedelsko ministrstvo. Ti naj svoje potrebe tudi naznanijo pri županstvu, koder naj opomnijo, koliko so že plačali pri kmetijski družbi. Na to se bo namesto švedske jim oddala avstrijska modra galica, in C. kr. kmetijska družba bo vinogradnikom višje plačane zneske vrnila. Dražja švedska galica se torej sedaj sploh ne bo oddajala, dokler ne bo oddana vsa od poljedelskega ministrstva nam obljubljena množina. Švedska galica ostane v rezervi. Kdor bo hotel preko državnega kontingenta porabiti švedsko galico, bo potem lahko kupil to švedsko galico, katero bo seveda moral plačati tudi po švedskih cenah.

Zeleti je, da vsi poklicani faktorji sodelujejo, da se ta razdelitev vestno in v redu izvrši, ker je od nje odvisna letošnja trgatav.

Dr. Lampe.

PRIDELUJTE ČEBULO IZ SEMENA!

Pri nas je navada, da pridelujemo čebulo le iz čebulčka. Marsikatera gospodinja misli, da se čebula drugače sploh ne da pridelati. Letos je čebulčka jako malo in je tudi drag kakor še nikdar; kilogram stane 5 do 6 K in še več. Z ozirom na to, da je čebula neogibno potrebna in zelo draga dišavna in zelenjadna rastlina, bi vsekako kazalo tudi pri nas poizkusiti pridelovanje iz semen. To bi priporočali zlasti povsod tam, kjer čebula dobro uspeva.

Iz semena se da v enem letu vzgojiti ravno tako debela in okusna, pa še bolj čvrsta in tpežna čebula kakor iz čebulčka, razen da zori kakih 14 dni pozneje.

Za dober uspeh je treba vpoštovati zlasti sledeča pravila: 1. Za pridelovanje čebule moramo izbrati primerno zemljo; 2. sejati moramo kolikor mogoče zgodaj; 3. setev mora biti redka; 4. čebuline rastline se morajo med letom primerno obdelovati.

1. Čebuli najbolj ugaja srednje močna, globoka, rahla in rodovitna zemlja. Prelahka puhlica in pretežka ilovica ni za to rabo. Zemlja mora biti že od prejšnjega leta dobro prenojena. Svežega gnoja čebula ne prenese. Jako dobro pa je, ako močni zemlji primešamo pepela in saj. Pred setvijo je treba zemljo globoko preorati in prebrnati. Ako se v ta namen zemlja pripravi že v jeseni, je seveda še veliko boljše.

2. Ako hočemo iz semena vzgojiti debelo čebulo, je prvi in glavni pogoj, da sejemo kolikor mogoče zgodaj. Najbolje je konec februarja ali začetkom marca. Do srede marca je zadnji čas. Pozneje sejana čebula gre prerada v cvetje.

3. Čebulno seme sejemo v vrste po kakih 15 do 20 cm vsaksebi. Za vsak kvadratni meter potrebujemo povprečno 1 gram semena. Ko je zemlja, ki mora biti že obsušena, z brano ali z grabljami prav gladko poravnana in zemljišče razdeljeno v gredice, po 1m 20 cm široke, potegnemo ob napeti vrviči s kako kopuljo prav v plitve jarke. Na gredo, široko 1 m 20 cm, pride 6 do 7 jarkov. V te jarke sejemo seme prav na redko. (n. pr. na vsaka dva centimetra po 1 zrno). Nazadnje jarke z grabljami zasujemo in z lopato grede močno potolčemo, da se zemlja oklene semena. Kjer je premočna zemlja, ni treba delati jarkov, ampak ob vrviči se s kakim klinom povrhu zaznamenuje črta, kamor se bo sejalo seme. V tem slučaju semena ni treba nič pokriti z zemljo, ampak samo z lopato se potolče, na njivi pa dobro povalja z valjarjem. Nazadnje grede pokrijemo s smrekovimi vejami, da se zemlja preveč ne izsuši in seme lažje kali.

4. Čez kake 3 do 4 tedne seme izkali. Ko zrasto rastline za ped visoko — to je čez 5 do 6 tednov potem, ko skale — jih je treba prepuliti na 12 do 15 cm in prvič opleti ter okopati. Rastline, ki jih izrujemo, lahko presadimo na druge grede v vrste v taki razdalji kakor v sejalnici. Čez poletje je treba samo še skrbeti, da so grede s čebulo vedno brez plevela in po potrebi okopane.

× × ×

Modra galica. »Gospodarska zveza« v Ljubljani in Kmetijska družba za Kranjsko sta se dogovorili, da bo družba odsej razpečavala tudi modro galico »Gospodarske zveze«. To se je zgodilo zaradi enotnosti v porazdeljevanju galice na posamezne kraje in vinogradnike, in pa, ker se je bilo bati, da bi kdo dvakrat naročil. Družba se je zavezala, da bo dosedanjim naročnikom pri »Gospodarski zvezi« in njenim zadrugam z galico docela postregla.

Razpis dobave. C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje dobavo desk, obročev in podbojev za čas od 1. januarja 1916 do 30. junija 1917. Pismene ponudbe je najkasneje do 14. marca 1916, 12. ure opoldne pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani vložiti. Razpis, ki vsebuje množino in vrste predmetov, ki jih je dobaviti, in pa pogoji so tudi na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dopusti. Od 10. marca dalje bodo mogli dobiti daljše dopuste v prvi vrsti samostojni gospodarji, družinski člani, delavci, ki služijo pri nadomestnih kadrih, stražnih oddelkih ali pri varstvu železnic, da bodo za pomoč pri poljskem in gozdarskem delu. Dopuste bodo dobivali tudi črnovojniki in delavci v zaledju (kočijaži itd.) ter častniški slugi v zaledju službujočih, bolnih in okrevajočih častnikov. — Dopust se prosi pri raportu in ga dovoljujejo poveljniki teh oddelkov. Občinam se bodo dajale tudi delavske skupine. Za moštvo, sposobno za službo na fronti (za pehotne in lovske čete veljajo posebni predpisi), bo znašal dopust tri do štiri tedne.

Tedenska pratika.

Petek, 10. marca: 40 mučencev-vojakov iz Sebasta. († 320.) — Sv. Kajin Aleksander.

Sobota, 11. marca: Sv. Heraklij, muč. — Bl. Friderik. († 1175.) — Sv. Cozim, muč. — Sv. Evlogij, muč. († 859.)

Nedelja, 12. marca: (Prva posina). Sv. Gregorij Veliki, papež. († 604.). — Bere se evangelij, ki nam opisuje, kako je hudobni duh skušal Jezusa.

Ponedeljek, 13. marca: Sv. Rozina, vdova. — Sv. Evfrazija, devica. — Sv. japonski mučenci iz 17. stoletja.

Torek, 14. marca: Sv. Matilda, kraljica. († 966.) — Sv. Pavlina.

Sreda, 15. marca — kvaterni: Sv. Caharija, papež. († 752.) Sv. Longin. — Sv. Klemen Dvořak. († 1820.)

Četrtek, 16. marca: Sv. Hilarij in Tacijan. — Sv. Heribert, škof. († 1021.) Sv. Abraham, pušč. († 360.)

Solnce vzhaja ob 6. u. 20 m. — Zahaja ob 6. u. 3 m.

Luna: Prvi krajec 11. marca ob 7 u. 33 m. zjutraj.

Sv. Klemen Marija Dvořak.

† 1820.

Sv. Klemen je češkega pokolenja s priimkom Dvořak; v nemščini ga zato nazivljejo Hofbauer. Papež Pij VII. mu je po pravici nadel častni naslov »pravi apostel, velik svetnik, steber sv. Cerkve«. Klemen je bil sin revnih preprostih staršev, rojen na Moravskem leta 1751. Izpočetka se je izučil za peka. Toda čutil je v sebi višji poklic, zato je zapustil očetno hišo ter živel nekaj časa kot puščavnik. Ko je pa cesar Jožef II. razglasil svoje postave, ki so urejevale tudi cerkvene življenje, je zapustil samotno celico ter se podal na Dunaj. Tukaj se je hotel pripravljati na duhovski stan, pa mu ni bilo dano. Šel je nato v Rim, bil sprejet v samostan redemptoristov ter bil po dokončanih naukih posvečen za mašnika. Predstojniki so ga takoj potem poslali v Varšavo. Tu je deloval 22 let vztrajno in neumorno v vinogradu Gospodovem, dokler niso njega in njegovih redovnih tovarišev iz mesta odpravili. V Varšavi je ustanovil sirotišnico, kjer je oskrboval razne sirote. Ni se strašil obilnega truda, ko je izpreobračal krivoverce in jude, ko je navajal in priganjal verne katoličane za lepo verstveno življenje. Da je mogel z vsem oskrbeti sirotišnico, je sam hodil okrog ter zbiral milodare. Iz takratne dobe se pripoveduje sledeči dogodek, ki priča, kako pohleven in ponižen je bil Klemen, in kako se je znal premagovati. Nekoč je prosil za svoje sirote milih darov. Pride v gostilno, kjer je neko omizje bilo zaverovano v igro s kartami. Klemen stopi tudi tja ter pove svojo prošnjo. Eden izmed igralcev se razljuti pa mu pljuene v obraz. Klemen se ne zgane, ampak mirno otere z rutico svoj obraz, zraven pa pristavi: »Gospod! To je

zame; zdaj prosim pa še kaj za moje sirote.« To je tako ganilo prenatlagljeno igralca, da je zagrabil v žep ter mu podaril lepo vsoto, kar so tudi drugi soigralci storili.

Ko se je Klemen prešelil na Dunaj, se je z vsem ognjem lotil pridigovanja. Posrečilo se mu je, da je s prepričevalno in gorečo besedo poživil versko mlačnost, ki se je bila naselila med takratno prebivalstvo. Zavzel se je tudi na Dunaju najbolj za mladino; pripeljal je prav veliko zmotnežev zopet nazaj v naročje sv. Cerkve. — Podlegel je mrzlici l. 1820. Papež Pij X. ga je prištel dne 20. maja 1909 med svetnike. Sv. Klemen Marija Dvořak je apostel Dunaja.

Rek sv. Klementa, ki priča o njegovi ponižnosti: »Gorje meni, ker sem tako ničemuren, prevzet in neveden. Kljub temu pa imam nekaj dobrega: vse kar je na meni, je katoliško!«

Za glavobol predpisujejo zdravniki ponajveč živce pomirjajoča sredstva. Kot tako vživa dober sloves že skozi mnogo let Fellerja dobrodišeči fluid in rastlinskih esenc zn. „Elza-fluid“. Njega bol lajšajoče lastnosti so jako hvaljivo. Tudi osvežujoč dober vonj in prijetna hladnost ugodno vplivajo pri glavobolu kakor tudi pri migreni. 12 steklenic tega mišice jačujočega, živce pomirjajočega domačega zdravila pošlje lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvatska). Če je pa glavobol posledica slabe prebave, zaprtja ali drugih prebavnih težkoč, hitro odpomorejo lagodno odvajajoče rabarbarske kroglice zn. „Elza-kroglice“. 6 skatlic stane poštine prosto 4 K 40 v. Oboje domačih zdravil bodi toplo pripravljeno in naj bi ju imeli vedno pri roki zlasti taki ljudje, ki pogosto trpe vsled glavobola. Na ta račun si tako prežene napade migrene in se tako obvarujejo pred nje zopetnim nastopom — Fellerjev črtnik zopet migrano hitro učinkuje in ga je lahko nositi seboj v žepu, cena mu je K 1. (—vt—)

Vprašanja in odgovori.

F. Z. Kočevje — Prošnjo že kaže vložiti; če bo komisija pri glavarstvu vpoštevala Vaše razloge, je pa vprašanje, ker pravzaprav že dobivate postavno določeno vzdrževalnino.

R. D. — Struge: Vojaški časopis »Pozdrav iz domovine« stane 1 K za ½ leta, naroči ga lahko vsakdo. Preplačila se seveda hvaležno sprejemajo, ker se list vojakom večinoma zastoj pošilja. Kdor ga hoče naročiti za katerega izmed vojakov na fronti, naj z naročnino vred pošlje tudi naslov dotičnega vojaka.

M. Z. — Westfalsko: Seveda imate pravico do vzdrževalnine. Naj posreduje avstrijski konzul, ki je vam najbližji.

L. J. A. N. — Šopronj. Če je padel na bojišču, boste dobili potrdilo, oziroma mrtvaški list od vojnega župnika dotičnega polka, kjer je mož služil. (Naslov: A. d. Militärseelsorge des... Reg. Feldpostamt Nr. . .) Tam, kjer so pike, vpišite številke regimenta, oziroma vojne pošte. Ako je umrl v bolnišnici, pišite na dotično bolnišnico.

A. O. — Oplotnica: Če komisija ne prizna, ni nobenega vzklica.

A. G. — Breg: Osrednja poizvedovalnica za ujetnike (Zentralnachweisbureau für Kriegsgefangene, Abt. C., Wien I., Fischhof Nr. 3) posreduje, kakor je bilo razloženo v »Domoljubu« št. 9, str. 118, pod gotovimi pogoji. — Ako n. pr. kraj, kjer se nahaja ujetnik, sploh ni natančno znan, ali če je znano le to, da je dotičnik v ujetništvu, je vsako poizvedovanje izključeno. — Ako je pa iz uradnih zaznamkov razvidno, da je dotični v ujetništvu, samo sam se še ni oglasil, potem se pa že poizveduje.

J. P. — Litija. Naslov za poizvedovanje v obeh slučajih imate v prestoječem odgovoru.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila: surovi sladkor v vrečah po 100 kg a K 48—.

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlete a K 87— za 100 kg brez vreč.

Sezamove tropine po K 84— brez vreč.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg a K 53— za 100 kg brez vreč.

Krvno klatjo, drobno in debelozrnato v vrečah po 50 kg po 48— za 100 kg, (vreča všteta).

Tudi konopljene in rapsove tropine dobi v kratkem!

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena za jaro pšenico, ječmen, rž, oves, ajdo, fižol, semenski krompir, domačo in nemško deteljo, graščico in druga travna semena.

Modro galico G. Z. bo radi enotnosti v porazdeljevanju na vinogradnike v smislu medsebojnega tozadevnega dogovora oddajala Kmetijska družba.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajnita, kaljevo sol, 8% kaljev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— a 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franko naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13:20 K a 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, proseno in druge pleva.

To in ono.

Izobraževalno delo. Izobraževalno društvo v Bohinjski Bistrici se tudi sedaj živahno giblje. Članarino je plačalo nad sto udov, knjižnica je obogatela; dobre knjige zlasti mladina rada prebira. Pustno nedeljo se je igrala času tako primerna igra: »Po mobilizaciji doma«. Ob lepih vojaških pesnih in domorodnih deklamacijah smo se poživili; nazadnje je pa v nabito polni dvorani zadonela še večno lepa cesarska. Tako je bila ta veselica obenem patriotična manifestacija našega vrlega društva. Počastili so nas s svojo navzočnostjo tudi gospodje častniki. Čisti dohodek, 250 K, je za oslepela vojake. Vso to sijajno prireditev je vodila šolska voditeljica, gdična Zemljanova, ki je dobila za zasluge za vojno oskrbo

cesarjevo zahvalo. — Katoliško časopisje se je zelo razširilo. »Slovenca« prhaja vsak dan 70, sobotnega 120 štev. »Domoljuba« 120 izvodov. — Za spominek domačim junakom je daroval častni občan, komandant bl. g. Anton Luckmann 200 K. — Tukajšnje prebivalstvo je zdravo. Tudi tajnih bolezn med ženstvom v bistriški župniji doslej še ni. Kakor čujemo je vojaška oblast v tem oziru prav umestno silno stroga. V svarilo drugim take ženske vojaki aretirajo z nasajenimi bajoneti ter jih sramotno tirajo in ženejo v bolnico. Tedaj pozor! Prihodnjo vojski primerno predstavo nabežne vsebine priredi šolska mladina za spominek bistriškim padlim junakom.

× × ×

Proroki. Dandanes se pojavljajo proroki, ki se hvalijo, da so sedanje hude čase že naprej napovedovali. Med takimi prorokbami se najde tudi naslednja: »Kadar bo stala v vsaki vasi šola, ob vsakem drevesu koča, ter bo prišla iz vsake kočje gospodična, takrat bodo zavladali tako slabi časi, da bodo moški rekali: »Lani ne bi bil rad vojak, letos ne kmet, drugo leto pa ne gospod!«

Iz življenja nekega zdravnika. Med bolniki, ki so iskali pomoči pri zdravniku I., je bila tudi bolj postarna gospa, ki mu je napravljala mnogo sitnosti in težav. Bila je tako nepotrpežljiva, da je nekoč celo zdravnik nad njo zarežal: »Moj Bog vendar! Jaz ne morem narediti, da bi bili še enkrat mladi!« — Gospa pa tudi ni bila brez soli v glavi, pa mu zaluča v obraz udrinico: »Oh, saj tega ne zahtevam; gospod doktor, storite, da bom stara, da bom dosegla visoko starost!«

Trkati je prepovedano. Pred učiteljevim stanovanjem je prazen sod, last vinskega trgovca, ki ima v šolskih kleteh svojo zalogo. Šolski otroci so imeli posebno veselje, da so tolkli in razbijali po sodu, kajti prazna vinska posoda ima tudi nekaj glasu. Učitelju ta godba ni bila kaj prida vseč, zato nabije na sod listek z opombo: »Tukaj razbijati in trkati je prepovedano.« Drugi dan pride živahni Mihec do šole, pa zopet poskusi svojo umetnost in nabijanje na sodu. Učitelj pogleda skož okno ter zakliče: »Čakaj porednež!« — Mihec je vedel, da sedaj ne bo prav varno iti v šolo. Počasi se le zmuzne v učilnico. Ko odmolijo, ga pozove učitelj z resnim klicem: »Ti si zopet razbijal po sodu!« — Boječe odgovori Mihec: »Da.« — Moral je pred klopi, kjer naj bi se naredil kratek obračun. Učitelj ga prime, vzame brezovko, da bi po stari kranjski navadi oslenil parkrat po tistem delu telesa, ki ga je najmanj škoda. Toda, ko hoče zamahniti, mu roka zastane. Tam, kamor naj bi spustil palico, je bilo z učiteljevo lastno roko zapisano: »Tukaj razbijati in trkati je prepovedano!« — Navihani Mihec je vedel, kaj ga čaka, pa je odtrgal list od sode ter ga nalepil odzadaj na hlače. Učitelj se je moral smejati — pa je Mihecu kazen odpustil.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olahča naduho
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Dobre knjige.

Šmarnice. Aktualne, današnjina dnev in razmeram prilagodene Šmarnice, ki jih je spisal dr. Josip Jerše, c. kr. profesor v Ljubljani, so v tisku in izidejo v zalogi Katoliške Bukvarne. Tudi naslov »Kraljici vojnih trum« je aktualen. Naročniki naj se takoj zglase, ker bodo Šmarnice zaradi neugodnih razmer, posebno vsled pomanjkanja delavcev in materiala, izšle precej pozno, vendar pa pravočasno.

Aniikvarične knjige vseh strok, pisane v slovenskem ali nemškem jeziku, kupuje Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Večna molitev z navadnim tiskom v zelo priročni obliki je izšla v zalogi Katoliške Bukvarne v Ljubljani. Ta željno pričakovani molitvenik se za časa vojske dobi samo v vezavi z rdečo obrezo. Molitvenik je mogoče vezati le v omejenem številu, zato naj bi se za časa vojske v velikih množinah ne naročal. Tudi se založništvo ne veže, da bo moglo vsakemu naročilu takoj ugoditi; zgodilo pa se bo to, kakor hitro bodo dopuščale razmere. Molitvenik tudi nima stalne prodajne cene; današnja cena znaša K 3. Ko bo razprodano prvo število, ki je sedaj naročeno v knjigoveznici, se bo cena dvignila v takem razmerju, kakor se bodo dvignile do takrat cene knjigovežkemu materialu. Po vojski, ko se uredijo razmere in padejo cene surovinam, se bo določila molitveniku stalna cena, ki bo nižja od današnje.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 1. marca: 30, 67, 63, 54, 75.
Linc, 4. marca: 63, 33, 22, 4, 79.

Sodarski mojster Avg Replč v Ljubljani, Kozlezijska ul. 18, sprejme takoj

2 vajenca

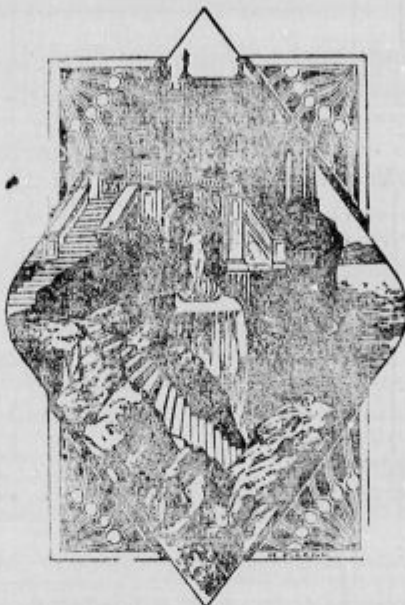
v starosti 14—16 let. Hrana in stanovanje v hiši.

Kdo ve kaj?

Franc Bergant,

u. k. Landesschtz. Reg. Nr. 1, 10 Komp., II. Zug, Feldpost 218, se popreša od 26. julija 1915. Zadnjikrat je pisal svoji materi dne 20. julija. Vse poizvedovanje je bilo dosedaj zaman. Podpisana prosil, ako bi kdo tovarišev kaj vedel povedati o zgoraj omenjenemu, naj ji sporoči katera bude radevolje poravnala vse stroške. Melena Pider, Špitalič, p. Motnik — Kranjsko.

SKRIVALNICA.

Kje je grajščak?

Vabilo na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Zg. Tuhinju registr. zadruga z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 26. marca 1916 ob 4. popoldne v hranilničnih prostorih.

Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1915. 4. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se čez eno uro pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Načelstvo.

Hiša v Žužemberku št. 175 poleg sejmišča je poceni na prodaj. Pojasnila da **Jančigar, Ljubljana**
586 Ahaceljeva cesta št. 5.

Korenjevo seme

najboljše domače 1 l po 70 v; pri odjemu 10 l à 60 v in nad 30 l à 55 v 1 l;

velikanska pesa za krmo
1 po 70 v — razpošilja 609

Franc Oblak Sv. Gregor, pošta Ortnek.

Na prodaj ima

brinje

za kuho brinjevca v poljubnih množinah po nizki ceni tvrdka Ivan Jelačin v Ljubl. am. 602

Proti okuženju

se moramo sedaj tembolj varovati, ker nastopajo razne nalezljive bolezni, kot: škrlatica, ospice, koze, kolera, legar z večjo močjo. Radi tega pa

vporablja je

povsod, kjer nastopajo take bolezni, dobro razkuževalno sredstvo, ki bi moralo biti pri roki v vsaki hiši. Najbolj priljubljeno razkuževalno sredstvo sedanjosti je glascin raziskavan na zavodih prof. Löfflerja, Liebreicha, Proskauerja, di Vesta, Vasa, Pfeifferja, Vertuna, Ferti a l. dr.

LYSOFORM

ki je brez duha, nestrupen in cenen in napredaj v vsaki lekarni in drožerji v izvornih steklenicah (zelene barve) za 1 krozo. Učinek Lysoforma je točen in zanesljiv, vsled česar ga mnogi zdravniki priporočajo za razkuževanje bolniških postelj, za umivanje ran, oteklin, za antiseptično obveze in za izpiranja.

Lysoformovo milo

je fino, prijetno, čisto toaletno milo, ki vsebuje Lysoform in učinkuje antiseptično. Prenese je najboljčutljivejša koža, tudi pri otrocih in dojenčkih. To milo stori kožo mehko in prožno in jako prijetno diši. Enkraten poskus Vas bo prepričal in bodete naprej rabili vedno samo to milo, ki je draga samo na videz, v rabi je pa jako cena, kor je dolgo v rabi. Kos stane K 1-60.

Lysoform s poprovo meto

je močna, antiseptična ustna voda, ki odstrani hitro in zanesljivo slab duh ust, beli zobe in jih ohranja. Rabi se lahko po zdravniškem navodilu tudi pri kataris vratu, kašlju in nahodu za grgranje. Zadošča nekaj kapljic na kozarec vode. Izvirna steklenica stane K 1-60 in je na prodaj v vsaki lekarni in drožeriji. — Zanimivo knjigo pošlje zastoj in prosto poštine vsakomu „Gesundheit und Desinfektion“ kemik HUBMANN, referent Lysoformovih tovaren.

615 DUNAJ, XX, Petraschgasse 4.

Dr. Keleti & Muranyi,

Lysoformove tovarne, kemična tovarna, Bpest.

Kava

50 ^u/_q ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeča, izdatna in štedljiva. 5 kg vreča za poskušnjo K 12.50 po povzetju. Pol kilograma prvovrstnega finoga čaja za K 2.50 tudi 50 kom. razgl. lepih razglednic pošlje za K A. Schapira št. 473, sveto kave in čaja. **TISZABOGDANY**, Ungarn.

Denarja ni

draginja je vedno večja, zasluzek pa malhen. Ako hočete z malim trudom doma v svojem kraju gotovo 10 K na dan zaslužiti, pošljite za posušilo v pisnu znamko za 10 vin. in svoj natančen naslov na:

JOSIP BATIC
Mirška Bistrica 30, Kranjsko.
Opravilo je pripravno za moške in ženske.

500K
Vam plačam
kako Vam
kupim oves, bračavo
in trše kože tekoni
3 dni s korenino, brez
bolščin ne odpravi-
RIA-BALSAM.
Cena lončku z jamstvenim
pisnom K 1.-, 3
lončki K 2.50, 6 lonč-
kov K 4.50.
Kemeny, Kaschau
(Kaasa) L., poštni predal
12, Ogrsko.

Kuverte s firmo,
- - **pisma,** - -
- - **račune itd** - -
izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske bazilike, 1 dobitni list 30% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 dobitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884. (Mesečni obrok za vseh pet srečk dar. dobitnih listov samo 5 kren 12 zrebani vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do **4.000 frankov popolnoma zastonj!**

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Kupimo po najviših cenah domača semena kakor: črno in rdečo deteljo, repno, laneno in korenjevo seme, razna travna semena, čebulček, česen, grah, bučne poske, fine vrste fižolov in drugo. —

Trgovina s semeni
Sever & Urbanič, Ljubljana
Wolfova ul'ca št. 12.

5 vinarjev

stane dopisnica, potom katere izvolite zahtevati moj glavni cenik s 4000 slikami, obsega ož bogato izbero pripravnih predmetov za vsakdanjo rabo in darila: cenik se pošlje vsakomur zastonj in poštne prosto.

Prva tovarna ur JAN KONRAD,
o. in kr. dvorni založnik, Brnx št. 782 (Češko).
Pristne nikel, žepne ure po 4.20 K, 5.— K, V srebru 8.40 K, 9.50 K. Nikeln. budilka 2.90 K, ure s kukavico 7.85 K, ure z nihalom 9.— K. Pošilja se po povzetju. — Neugnajoče se zamenja ali denar nazaj.

Kranjska deželna združnica v Ljubljani.

M. a. Dec. živi. in rečne, rezo. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri živi enski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173,490.838—
Stanje gar. londov koncem 1914 K 48,732.123.76
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232.66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, naj se v izdatno karlat obrne do gerimansovane podružnice.

Prospekti zastonj in poštne prosto.

Sposobni zas opnik se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.
Marije Terezije cesta 12.

Kdor ima naprodaj

LES kostanjev (domač ali divji), orehov ali češnjev, naj stavi v lastnem interesu pismeno ponudbo z navedbo količine na: **Iv. SUHADOLNIK, Zg. Garmeljne 37** pri Ljubljani. 534

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: kroglični tek, biserni uhod (Peristich), Pouk o vezenju in krpanju brezplačno v hiši.
Edina tovar. zaloga šivalnih strojev
Josip Petelin
Ljubljana
blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
1 letna garancija.

Smrekov les

za brušenje, se išče v vsaki mrežini proti takojšnjemu plačilu za takojšnjo dobavo. Ponudbe za franco lesnega skladišča v Goričanih event. postaja Medvođe, se prosijo na papirnico Goričane pošta Medvođe, Gorenjsko. 443

Stanje vlog čez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana za družga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, priležje, v las ni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

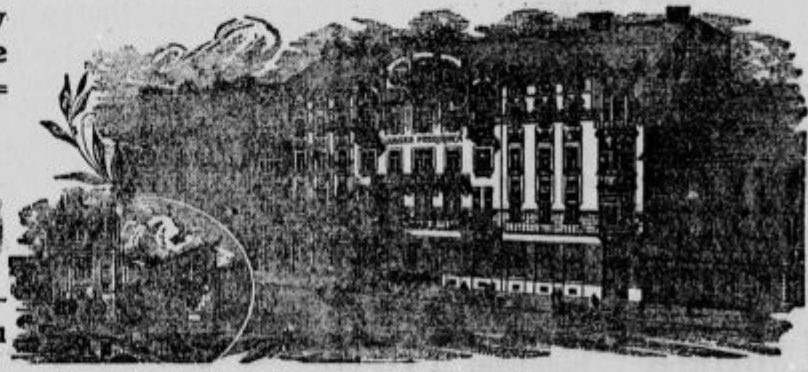
sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 ³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženi 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

izborne so je obrnalo za vojake v vojski in
sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihu, inflexion,
prsti, vratni in boleži v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. essence
compos.

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica krom. — 90, 1'40, 2'—

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri slatnem lovu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 4.

Dnevno raspoštijanje.

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi,
kateri pač imajo uro v žepu ali na steni,
ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker
je le slaba, netočna, vedno stoji bazar
ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro,
ve vedno astantko, kako pozno je.

Lasna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

Lasna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

St. 600 Žepna ura z radijem, ki se
ponoči sveti K 8-40
" 410 Nikel.-anker-Roskopf ura 4-10
" 705 Roskopf ura, kolesje v kam-
nih tekoče 5-90
" 719 Srebrna rem. ura 7-80
" 720 Srebrna cylinder rem. ura 9-70
" 1450 Bela kovinasta verižica 2-80
nikelnasta 1-
" 916 Srebrna verižica 3-20
" 89 Double zlata verižica 5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, ve-
rižice, prstane, broške, obeske, zapestnice,
zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in
srebru, namizna orodja, daljnogleda itd.
v velikem ilustriranem

ceniku z mnogimi podobami
katererega zahtevajte zastoj in poštno prostega.

Razpustija se po povzetju ali pa če se
denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zame-
njam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švicl

H. SUTTNER samo v **Ljubljani št. 1**

1203 Nima nobene podružnice.

Denar mečete proč

ako plačujete velike cene za fina li-
kerija, ker morete sami pripraviti naj-
fin vrste s svojimi ekstrakti. I stekli
ekstrakti s uporabno navodilom za
napravo 5 litr. najfinoj. ruma ali „Al-
vatra“, benediktonca, cesarjice, hum-
lovca, mogadorja, oreščenjeca, ana-
nasa, maraskina, vaniljevca, punda,
poprvočeta, angli. grenčice, kave,
kakao, karkoz, dišeče perle, višnje,
hud. likerja, allaša, brinjeven, jersabinka, slivovke,
konjaka K 1'90; 3 stekli K 4'60; 6 stekli K 7'60;
12 stekli K 13'60 franko po povzetju. Ne more se
skazati! Prsten in pri

JAN GROLICHU, drožerija pri angeli,
BRNO 98, Morava.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoča, dobra in jezo gasoča
si lahko vsak sam priredi s ma-
lini stroki. V zalogi so snovi za:
ananas, jabelčnik, grenadine,
malinovec, poprova meta, mu-
škatelec, pomerančnik, dišeča
perla, višnjevec. Skaziti se ne
more. Snovi s natanč. navodilom
stanajo E. 6'60 franko po povz. tju.
Na 5 takih porcij doštam i povrhu.

Jan Grolich, drožerija pri angeli,
BRNO 98, Morava.

Diamanti za rezanje stekla

za steklarje in domačo rabo.

Št. 1 za steklo v oknih K 2 40. —
Št. 2 za nav. močno steklo K 3'60.
Št. 3 za vse vrste brušenega stekla
K 6'50. — Št. 4 za močno brušeno
steklo, neobdelano, in za krcala
K 8'—

Povzete 35 vin. ved.

Za realno in solidno blago jamči

Jan Grolich, drožerija pri angeli,
BRNO 98, Morava.

Moj kosmetični petrolej za lase

Delavci v natrudokopih in petro-
lejskih rafinerijah ne postanejo
nikoli plešasti. Jas sem najdi-
stojaj petrolej predelal v kosme-
tikum za lase in dosegel s njim
najlepše uspehe pri redkih lasih
in pri izpadanju las. Dobiva se
samo v moji drožeriji v Brnu.
Stekli stano K 2'—; 6 steklanjo
K 5'50; 12 stekli K 10'—, Poš-
tina K 1'05 do K 1'15. Manj kot
2 steklenici se po pošti ne pošilja.

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

Framydol je sredstvo za pomla-
nje las, ki rdeče,
svetle in sive lase in brade za trajno
temno pobarva. I steklenica s poštno
vred K 2'35.

Rydyol je rožnata
voča, ki
svojo pordeči bleu licu.
Učinek je čudovit. I ste-
klenica s poštno vred K 2'15. Po-
vzete 35 v ved. Naslov za naročila:

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

500 krón v zlatu

če ne odstrani krema Grolich
z raven spatujočim milom
vse solne pege, maroge,
solčne opekline, ogrca,
obrazno rdečico itd. in ne
ohrani kože mladostno svečo
in nežno. Cena K 3'15 s poš-
tino vred. 5 porcije stanajo K 8'30, 6 porcij K 16'67.
Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. Naslov za naročila

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

Varite pivo doma

po preizkušenem navodilu. Snovi za
25 litrov piva s 20 zrnčki 2 K
poština 84 vin. na pet takih porcij
se ena navzila in oblije poštno pro-
sto. Naročite torej za ved tovarškov.

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg. strovana zadruga z ome.en.m jamšivom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. **5%** ljanje denarja na razpolago brez-
Zunanjim vlagateljem so za pošl- plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.
Prospekti na razpolago.

Društveno lastro premoženje zraša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamštveno glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
I. podpredsednik: Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan
Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dokan v
Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Vapc, odvetnik v Ljubljani; B. Remec,
ravatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, od-
vetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušentnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbit, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Lju-
bljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. št. rne občan v Ljubljani; Avguštin Zajc, o. kr.
rač. resident in posestnik v Ljubljani.